

Motion till riksdagen 2021/22:2349

av **Helena Gellerman och Robert Hannah (båda L)**

Skydd av människors privatliv vid datainsamling

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa individens integritet vid datainsamling på nätet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftigt höja böterna och vitena för företag som samlar in personliga data på ett otillbörligt sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Den digitala resa som världen har genomgått de senaste decennierna har skapat nya marknader och gjort marknader runt om i världen mer tillgängliga. Vi är ständigt uppkopplade genom vår vardagliga teknik, såsom våra datorer, smartphones, smart-tv och kroppsnära teknik. Den digitala revolutionen kommer att betyda lika mycket för människans framtid som den industriella revolutionen gjorde. Coronakrisen har snabbat upp den digitala utvecklingen i världen.

Tekniken samlar konstant på sig information om oss. Din telefon kanske räknar hur många steg du tar varje dag och hur du tar dig till jobbet och tillbaka, och ditt träningsarmband kollar konstant din puls och hur ofta du tränar.

Mängden kroppsnära teknik ökar konstant. Något så enkelt som en kontaktlins håller två liknande företag på att utveckla på helt olika håll; Samsung vill utveckla en kamera som ska passa och Google vill att linsen ska mäta glukosnivån på diabetiker.

Ju mer vi använder oss av vår teknik, ju mer persondata samlas in om oss. Oavsett om du är inne på sociala medier eller använder dig av en sökmotor samlar dessa tjänster in data om dig: dina köpmönster, dina favoritfilmer, dina favoritvänner, vilken typ av nyheter du gillar. De data som samlas in används för att skräddarsy tjänsten till användarna. Men det förekommer också att persondata säljs vidare till en tredje part.

Genom att köpa upp data om olika användare kan man införskaffa sig ett starkt informationsövertag. Företag, organisationer och politiker kan använda persondata för att lättare sälja sina produkter eller idéer till konsumenter.

Problematiken med insamlingen av data och hur de säljs till tredje parter är att det kan kränka individens integritet och rätten till sin egen information. Företag som utformar tjänster har ett starkt informationsövertag över vilken typ av data som samlas in och hur data sedan lagras och förmedlas. Det kan vara omöjligt att veta vilka företag eller individer som har data om en.

Andra europeiska länder har bättre lagar för att skydda individers integritet på nätet. Spanien har bötfällt Facebook för att ha brutit mot spanska integritetsregler när företaget olovligen har samlat in data om sina användare och sålt dem vidare till en tredje part. Frankrikes, Tysklands, Belgiens och Nederländernas dataskyddsmyndigheter har bötfällt eller varnat Facebook för att de bryter mot olika integritetslagar. Även EU-domstolen har granskat Facebooks hantering av persondatauppgifter.

Vi anser att varje människa ska ha rätt till sina persondata och ska kunna se vilka data som samlas in och finns lagrade. Försäljning av data till en tredje person av personlig karaktär ska vara ett aktivt val av konsumenten och inte en förutsättning för att använda en tjänst eller köpa en produkt. De som utformar tjänster har redan från början ett informationsövertag som aktivt kan utnyttjas inom olika avtal som förekommer när man använder deras tjänst.

För att stärka individens makt över sina persondata bör politiken och myndigheter ta ett större ansvar. Det ska vara möjligt att handla utan att registrera sig och att endast behöva ange ett minimum av personuppgifter, det vill säga de uppgifter som behövs för att genomföra köp och leverans. Det ska även finnas rimliga sätt för konsumenter att avsluta konton, ta med sig persondata och under vissa förutsättningar bli glömd. För att öka skyddet av konsumentens personuppgifter och integritet behövs en förstärkt dataskyddslagstiftning.

Dessutom behöver det säkerställas att konsumenten erbjuds fullständig information om hur data lämnade av konsumenten eller kopplade till konsumentens profil kommer att användas och att konsumentens samtycke krävs innan data överförs till en tredje part, även om den tredje parten är en del av samma ägarkoncern eller är ett dotterbolag. Om konsumenten begär information om sina persondata ska sådan lämnas i säker form utan dröjsmål. Konsumenten måste alltid kunna radera och ta med sig sina personuppgifter från digitala tjänster som samlar information om användaren.

Den digitala revolutionen ska mötas med öppna armar, men människans rätt till privatliv ska gälla lika mycket på digitala plattformar som i det verkliga livet.

Helena Gellerman (L)

Robert Hannah (L)